

Ideea mi-a venit în serile mele de teatru din această toamnă, ideea m-a încălzit, fiindcă sint, încerc să fiu, după puterile mele, un iubitor de artă, un iubitor de frumos și, prin reflex, un dușman înverșunat a tot ce ne urîștește viața.

Ideea mi-a venit în holerile teatrelor, privind tablourile de pe pereți și standurile de cărți. Iată, mi-am zis, ceea ce era cu ani în urmă un fenomen singular (și, într-o măsură, surprinzător, pentru spectatorii obișnuși), expoziția de pictură, a devenit acum un fenomen aproape general și intrat în obișnuință. Avem expoziții de grafică, de pictură, expoziții de sculptură în lemn, de ceramică și expoziții de carte.

Spectatorul de teatru face, simultan, consum de arte frumoase și răsfoiește cărți. Premiera e și vernisaj.

Mulți pleacă de la teatru și cu o carte sub braț.

Am văzut, înfiptă în rama unui portret de copil, o carte de vizită: „Reținut de... Șoseaua Viilor, Bloc OD₆...”

Nici nu ne dăm seama ce dimensiuni gigantice capătă ideea de democratizare a artei și culturii în această fericită interferență a artelor. O inițiativă, în aparență, cit se poate de obișnuită are semnificația adâncă a reunirii eforturilor tuturor creatorilor de frumos întru educarea maselor.

Cîndva, un cofetar din București avusese ideea să împodobască pereții cofetăriei sale cu picturi. Trebuia să ai apetit pentru cofeturi pentru a gusta și artă: iar prezența pinzelor lui Piliuță printre baclavale avea, să recunoaștem, un gust destul de amar...

Iată că s-au găsit pereți mai potriviți pentru picturi! Bravo, gazdelor!

Ideea care-mi venise mie

în serile de teatru din această toamnă este — să nu mai ocolese lucrurile, s-o iau de-a dreptul — organizarea unei expoziții pentru combaterea urîtului, Urîtul, prostul-gust, pseudoarta, creația falsă năpădesc ca buruiiana, umplu tonetelc, vitrinele și multe dintre căminele noastre. Pe lângă tot ce e frumos și produce vibrație autentică în suflute, se găesc obiecte care ne jignesc privirea: obiectul kitsch abundă și e ieftin. Fantezia făcătorilor de urît are plafonul jos, dar se răs-pindește, pe orizontală, întins, vertiginos și, din păcate, eficient. Pătrunde, adică. Omul și-a făcut casă, și-a mobilat-o, și-a luat televizor, aragaz, mașină de spălat rușe, aspirator, covoare și, pe sfîntă dreptate, mai vrea încă ceva. Mai vrea ceva să-i bucore ochiul. Nu tot omul știe ce vrea. Nu tot omul știe să aleagă. Pe gustul lui, încă neformat, crud încă, pe șovăiala lui, firească încă, s-a clădit „solid industria „kitschiarilor”.

Dacă am aduna o parte din nenorocita lor producție, dacă am așeza-o frumos, ca la expoziție (în holul Teatrului de Comedie, să zicem, unde rîdem, de obicei, de tot ce ne urîștește viața și), rîzind, ne despărțim, nu?), dacă le-am arăta, explicîndu-le, că e urît și de ce e urît ceea ce văd ei acolo, sint sigur că mulți ar pleca ochii și apoi ar pleca acasă cu gîndul să înfunde în debara, sau mai adînc, cite ceva din ce credeau ei, sincer, dealtfel, că face frumos pe perete, pe etajeră, pe noptieră sau în vitrină.

Ce le-am arăta?

Pești de sticlă cu solzi albaștri și ochii roșii, ciobănei cu privirea timpă, păstorind mioare cit casa; cîini de vîntoare de culoarea oului de rață; lup cu ochi de foc

(acționați cu baterie); struguri, mandarine, banane și mere din material plastic în culori corespunzătoare, margarete, crizanteme, lalele și brîndușe tot din plastic, cu gliveciul și pămîntul din același material; Diană cu dulău de ghips; gogoșari în chip de solnițe; tirbușoane cu tors de sată (alt gust are jidveiul!), scobitori ca săbiile (en garde, măslină blestemată!); serviciu de vișinată cu zodiac; serviciu de masă (șase persoane) cu peisaj din Alba Iulia; vază cu Enescu; vază cu Alecsandri; carpetă cu cerb rînit și vîntor sfioros; peretar cu „îngeruși iubiți casa mio păziți”; prunc pe oliță de pus pe ușa băii (ca să se știe unde dă ușa!); tablou cu ramă aurie, înfățișînd fazan ucis și pepene spintecat, lângă lampă cu gaz; tablouri înfățișînd țigancă surizătoare, cu sinii revărsați peste posibilitățile ei și ale noastre; luminărele de spermanșet, cu Barney sau iepuraș; ard înții urechiușe, apoi ochișorii, apoi botișorul...; portofel cu japoneză; cravată tot cu japoneză; abajur cu naiadă: cînd aprinzi becul, abajurul se rotește și naiada zvicnește ritmic din șold; pisică torcătoare, adică pisică în costum maramureșean, cu furcă și jus; tort cu Casa Scînteii; tort cu biserica Trei Ierarhi; tort cu Stadionul Dinamo... lista rămîne deschisă. Te doare capul de proști și de șarlatani.

Ei bine, toate astea, adunate într-o expoziție, prin contribuția benevolă a tuturor militanților contra urîtului, n-am îndoieli că vor spulbera falsă imagine despre frumos a multora dintre privitori. Vom rîde, iar hohotele noastre vor acoperi pînă și suavele acorduri ale muzicii ușoare kitsch, care vor crea ambianța potrivită,